

Skriftlig innspill – Prop. 61 L (2025–2026) ny motorferdsellov

Overordnet vurdering

NORSKOG vil innledningsvis understreke at både NOU-arbeidet og proposisjonen til ny motorferdsellov representerer viktige steg i retning av et mer ryddig, helhetlig og forståelig regelverk for motorferdsel i utmark. Dagens rettstilstand er fragmentert og krevende å praktisere, både for utøvere og forvaltning.

Proposisjonen bidrar i stor grad til å tydeliggjøre sentrale begreper og systembetraktninger, og gir et bedre grunnlag for praktisering enn det som følger av gjeldende regelverk. For skog- og jordbruket, som er avhengig av stabile og forutsigbare rammer over lang tid, er dette i utgangspunktet positivt.

NORSKOG mener innledningsvis det er uheldig at kjøring i utmarksnæring ikke unntas på like vilkår som kjøring i jord- og skogbruk, særlig også når denne kjøringen rammes av gebyrregulativer etter forslaget til ny lov. Næringskjøring som må søkes om bør i det minste være fritatt gebyrer. Samtidig er det etter NORSKOGs vurdering én problemstilling som er så grunnleggende at den bør vies særlig oppmerksomhet i komiteens behandling: Hvordan den skjerpede aktsomhetsplikten er ment å fungere i møte med lovlig næringsutøvelse.

Motorferdsellovens adgang til kjøring i landbruket bygger på systemhensyn

Motorferdselloven er ikke bygget opp som en ren enkeltsakslov. Tvert imot er den fundert på klare systembetraktninger, der enkelte former for motorferdsel – særlig innen jord- og skogbruk – i utgangspunktet er tillatt fordi de anses nødvendige for samfunns viktig næringsvirksomhet.

Dette systemperspektivet er avgjørende. Jord- og skogbruk er arealkrevende, langsiktig og helårlig virksomhet. Lovgiver har derfor, historisk og i dagens forslag, lagt til grunn at næringen ikke kan være avhengig av løpende skjønsmessige enkeltvurderinger for å fungere.

Når loven bygger på slike systemhensyn, må også de generelle pliktnormene – herunder aktsomhetsplikten – forstås og håndheves i lys av dette systemet.

Skjerpet aktsomhetsplikt – riktig intensjon, men krevende virkemiddel

NORSKOG har forståelse for formålet bak en skjerpet aktsomhetsplikt i utmark. Det er verken kontroversielt eller problematisk at motorferdsel skal skje hensynsfullt.

Utfordringen ligger ikke i ambisjonen, men i risikoen for hvordan normen anvendes i praksis. Proposisjonen gir i liten grad veiledning om hva kravet til «særlig aktsomhet» innebærer rettslig i møte med ordinær og faglig forsvarlig næringsdrift. Det er heller ikke tydeliggjort hvordan denne normen forholder seg til annet regelverk, næringsfaglig skjønn og etablerte standarder for drift. Dersom aktsomhetsplikten utvikles til et selvstendig og vidt skjønnsmessig kontrollgrunnlag på enkeltsaksnivå, risikerer man å uthule nettopp de systembetraktningene som begrunner at jord- og skogbruk er gitt særskilte rammer i loven.

Hvorfor enkeltsakstenkning gir rettsusikkerhet

I praksis vil det nesten alltid være mulig, i ettertid, å stille spørsmål ved om akkurat denne kjøringen, akkurat dette tidspunktet eller akkurat dette tiltaket kunne vært gjennomført annerledes – eller unnlatt. Dersom det blir normaltilstanden, flyttes rettsanvendelsen fra et forutsigbart systemnivå til etterfølgende vurderinger av enkeltdisposisjoner.

For helårsnæringer som skogbruk gir dette betydelig rettsusikkerhet. Drift må planlegges over tid og gjennomføres under varierende naturgitte forhold. Lovgiver kan vanskelig ha ment at lovlig næringsdrift kontinuerlig skal balanseres mot en uklar og bevegelig aktsomhetsnorm uten tydelige rammer.

Næringen skal være aktsom. Men aktsomhetsplikten må fungere som en systemnorm, ikke som et verktøy for å sette til side lovlige næringsbeslutninger i enkeltsaker.

Behov for tydelige føringer i forarbeidene

For å sikre forutsigbarhet og likebehandling er det etter NORSKOGs syn avgjørende at det i forarbeidene til loven presiseres at vanlig, faglig forsvarlig motorferdsel som ledd i jord- og skogbruksdrift som utgangspunkt er lovlig og i samsvar med aktsomhetsplikten.

Aktsomhetsvurderingen må skje i lys av næringens karakter, helårdrift og langsiktighet, samt innenfor rammene av relevant sektorregelverk og næringsfaglige standarder.

En slik systemforståelse er ikke ny i norsk rett, se bare til forurensningsloven § 8 om begrensninger i plikten til å unngå forurensning så fremt det er «vanlig forurensning» fra fiske, jordbruk eller skogbruk. Bestemmelsen omfatter alle sider ved vanlig skogbruk, Det fremgår i Ot.prp. nr. 11 (1979-80) s 100 at selv om moderne skogsdrift kan føre med seg både naturinngrep, «(...)luft og

vannforurensinger samt støy, er departementet av den oppfatning at forurensinger fra skogbruk bør være lovlig så langt ikke noe annet er fastsatt ved forskrift.»

Avslutning

NORSKOG støtter hovedretningen i forslaget til ny motorferdsellov og mener særlig proposisjonen gjort nødvendige og gode avklaringer.

For at loven skal fungere etter sin hensikt, er det imidlertid avgjørende at den skjerpede aktsomhetsplikten ikke utvikler seg til en rettslig gråsone som undergraver forutsigbar og lovlig næringsutøvelse. Med tydelige føringer på systemnivå kan lovgiver sikre både hensynet til natur og behovet for stabile rammer for samfunnsviktige næringer.

Det er bred enighet blant jord- og skogbruksorganisasjonene på grunneiersiden om disse hovedlinjene.

